

Program för trygghet och prevention i Huddinge kommun 2026–2029

Innehåll

Inledning	3
Organisation och styrning	3
Trygghet- och prevention i Huddinge kommun	3
Lyckad skolgång	6
Trygga familjeförhållanden	6
Meningsfull fritid	6
Trygga offentliga miljöer	7
Uppföljning	7
Dokumentsansvarig	7
Bilagor	8
Bilaga 1 Definitioner och begrepp	8
Bilaga 2 Relevant lagstiftning	9
Bilaga 3 Kopplingar till andra styrdokument eller överenskommelser	10
Bilaga 4 Arbetssätt	11

Inledning

I Huddinge kommun ska alla vara trygga oavsett var man bor, vem man är eller hur livet ser ut. Huddinge kommun ska ta ett tydligt strategiskt grepp om det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Program för trygghet och prevention i Huddinge kommun 2026–2029 riktar sig till alla invånare i Huddinge kommun oavsett kommunedel.

Huddinge kommun skapar trygghet genom att främja skyddsfaktorer och motverka riskfaktorer. Huddingefamiljen ska ha förutsättningar till en lyckad skolgång, trygga och stabila familjeförhållanden, meningsfull fritid och välskötta trygga offentliga miljöer. Tillsammans med föreningsliv, fastighetsägare, näringsliv och myndigheter skapar vi miljöer där barn, unga och vuxna lyckas, deltar och känner framtidstro.

Enligt Polismyndigheten finns det idag tre utsatta områden i Huddinge kommun. Dessa är Grantorp/Visättra, Skogås och Vårby. Huddinge kommun strävar efter att vara en kommun fri ifrån utsatta områden.

Program för trygghet och prevention syftar till att beskriva inriktningen inom området för perioden 2026–2029. Programmet fungerar som ett styrande ramverk i relation till andra underliggande styrdokument inom området.

Innehållet i programmet gäller för samtliga nämnder och bolagsstyrelser i Huddinge kommunkoncern.

Organisation och styrning

- Kommunstyrelsen har på uppdrag av kommunfullmäktige ansvar för att leda och samordna kommunens trygghets- och säkerhetsarbete.
- Socialnämnden har på uppdrag av kommunfullmäktige ansvar för att leda, samordna och följa upp kommunens preventionsarbete.
- Beredningen för Trygghet, prevention och demokrati (TPD) följer regelbundet upp kommunens arbete med trygghet och prevention.

Trygghet och prevention i Huddinge kommun

Huddinge kommun arbetar strategiskt för att förebygga risker och motverka social utsatthet och otrygghet. Huddinge ska präglas av social inkludering och en känsla av gemenskap. I Huddinge ska alla ges förutsättningar att leva ett tryggt liv utan rädsla för att bli utsatt för brott, våld eller annan utsatthet. Stöd och åtgärder ska vara kunskapsbaserade och finnas lättillgängligt.

Likvärdiga möjligheter och rättigheter

Barn och unga samt vuxna personer som av olika anledningar är i beroendesituation av andras omsorg är särskilt utsatta. Att arbeta med social prevention- och trygghet är ett arbete med att stärka de mänskliga rättigheterna vilket kräver ett förhållningssätt som sätter målgrupper, användare och brukare i fokus.

Områdesbaserat arbetssätt

Det är viktigt att ha förståelse för Huddingefamiljens olika förutsättningar i trygghets- och preventionsarbetet. Det behöver finnas en förståelse för hur kön, ålder, socioekonomiska villkor, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, funktionsnedsättning och hälsa påverkar en grupp människor eller enskilda individers risker för utsatthet samt kunskap om deras möjligheter till hjälp. Det finns strukturella skillnader mellan kommunens olika delar, varför det breda trygghets- och preventionsarbetet ska ske strategiskt på såväl kommun- som kommundelsnivå, med särskilt fokus på Grantorp/Visättra, Skogås och Vårby som av Polisen benämns som utsatta områden.

Civilsamhället och det lokala näringslivet är en viktig samarbetspartner för Huddinge kommun i det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet. Arbetet utgår från lokala lägesbilder, områdesspecifika mål och samordnade åtgärder i nära partnerskap med boende, civilsamhälle, fastighetsägare (bland annat inom ramen för samverkan i Huddinge/BID), lokalt näringsliv och myndigheter (bland annat inom ramen för samverkansöverenskommelsen).

Övergripande fokusområden

Huddinge kommun strävar efter att vara en kommun fri från social utsatthet, utanförskap och utsatta områden. För att uppnå detta krävs ett förebyggande arbete i samtliga av Huddinge kommuns stadsdelar utifrån fyra fokusområden. Fokusområdena hänger ihop och kan i många fall förebyggas med gemensamma metoder så som trygghetsskapande arbete, normkritiskt arbetssätt, jämställdhetsarbete, värdegrundsarbete, familjestödsmetoder och tidiga insatser.

De övergripande målen per fokusområde kompletterar och stärker de regionala och nationella målsättningarna. Fokusområdena och målen är följande:

ANDTS, Alkohol,
narkotika, doping, tobak
och spel om pengar

Huddinge är en kommun fri från narkotika och doping. Bruk av och skador orsakade av alkohol, spel om pengar samt tobaks- och nikotinprodukter minskar.

Mäns våld mot kvinnor,
våld i nära relation,
hedersrelaterat våld och
förtryck, prostitution och
människohandel

Huddinge är en kommun fri från mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel.

Psykisk hälsa och
suicidprevention

Huddinge är en kommun som främjar en god psykisk hälsa med en nollvision om liv förlorade i suicid.

Trygghet och
brottsförebyggande
arbete

Huddinge är en trygg och säker kommun fri från utsatta områden, organiserad kriminalitet och dödligt våld.

Målsättningar

A Huddinge är en kommun fri från narkotika och doping. Användning och skador orsakade av alkohol, spel om pengar samt tobaks- och nikotinprodukter minskar.

B Huddinge är en kommun fri från mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel.

C Huddinge är en kommun som främjar en god psykisk hälsa med en nollvision om liv och förlorade i suicid.

D Huddinge är en trygg och säker kommun fri från utsatta områden, organiserad kriminalitet och dödligt våld.

Skyddsfaktorer

För att lyckas med trygghets- och preventionsarbetet är det avgörande att både risk- och skyddsfaktorer kartläggs. Huddinge kommuns trygghets- och preventionsfrämjande åtgärder utgår från gemensamma skyddsfaktorer som alla har en stor påverkan på personer som vistas, verkar och bor i Huddinge.

Skyddsfaktorer för hållbar trygghets- och preventionsfrämjande arbete uppnås genom att:

- Stärka huddingebornas förutsättningar för en lyckad skolgång.
- Stärka huddingebornas möjligheter till trygga familjeförhållanden.
- Stärka huddingebornas möjlighet till en meningsfull fritid.
- Verka för trygga offentliga miljöer.

Lyckad skolgång

För att elever ska lyckas i skolan och kunna avsluta sina studier med fullständiga betyg behöver skolan erbjuda en miljö som präglas av lärande anpassat efter varje elevs förutsättningar, förtroendefulla relationer till vuxna på skolan samt trygghet och studiero. En skola som präglas av detta minskar risken för social utsatthet, psykisk ohälsa och utanförskap. Genom en trygg och stödjande skolmiljö får eleverna tidigt de verktyg de behöver för att hantera utmaningar, bygga goda relationer och utveckla sociala och emotionella färdigheter. Skolan spelar också en avgörande roll i att utbilda barn och ungdomar om mänskliga rättigheter och den demokratiska processen, vilket bidrar till att skapa förtroende för samhället och forma ansvarstagande invånare.

Trygga familjeförhållanden

Att växa upp och leva i trygga hem- och familjeförhållanden är en viktig skyddsfaktor. Det minskar risken för social utsatthet som psykisk ohälsa, utsatthet för våld, beroende, oavslutad eller ofullständig skolgång och kriminalitet, till exempel risken för att rekryteras in i kriminella nätverk.

Barn och unga som växer upp i, och vuxna som lever i, trygga familjeförhållanden med goda sociala band, har lättare att bygga hälsosamma relationer även utanför familjen. Goda relationer till andra människor bidrar till en stärkt förmåga att hantera motgångar och skapar motståndskraft inför riskfaktorer som våld, psykisk ohälsa, kriminalitet eller beroende. Att arbeta med att främja och stötta upp trygga och stabila hem- och familjeförhållanden är därför centralt i det förebyggande arbetet mot social utsatthet.

Meningsfull fritid

Intressen och sociala sammanhang utanför skola eller arbete främjar mental hälsa, stärker självkänslan och bidrar till ökad livskvalitet för människor i alla åldrar. En aktiv och engagerande fritid bidrar till en känsla av tillhörighet och struktur som skyddar mot social utsatthet, ensamhet, psykisk ohälsa och är en viktig del i arbetet för att motverka barn- och ungas rekrytering in i kriminalitet. För barn och ungdomar kan en meningsfull fritid ge viktiga verktyg för att lära sig att hantera utmaningar och kunna skapa trygga relationer med jämnåriga. Barn och unga som växer upp i socioekonomiskt utsatta områden har oftare en

lågaktiv fritid. Därför är det av största vikt att arbeta för en likvärdig tillgång till aktiviteter under barn och ungas fria tid som en del av det brottsförebyggande arbetet.

Trygga offentliga miljöer

Trygga offentliga miljöer fokuserar på hur den byggda miljön utformas och förvaltas. Arbetet utgår från situationell prevention, det vill säga vad i den fysiska miljön som attraherar eller möjliggör tillfällen att begå brott och hur detta kan minimeras genom olika åtgärder. I det ingår det trygghets- och brottsförebyggande arbetet samt insatser mot välfärds kriminalitet.

En ljus, välskött, trivsamt och levande bostads- och stadsmiljö bidrar till trygghet, likväl som ett utbud av ett rikt kultur- och föreningsliv. Genom välskötta offentliga miljöer, särskilt i områden där riskfaktorer är fler, kan vi motverka den så kallade Broken windows-effekten där tecken på oordning riskerar att förstärka känslan av otrygghet och locka till ytterligare brott.

Kommunen ska genom samverkan mellan verksamheter aktivt arbeta för att få med trygghetsaspekterna i planeringen av samhällsbyggnadsutvecklingen. Kommunens olika fältarbetande trygghetsresurser behöver samordnas för att komplettera varandra i arbetet med trygghet, dialog och tidiga insatser för att uppnå bäst effekt.

Genom kartläggning och framtagande av orsaksanalyser arbetar Huddinge kommun för att öka tryggheten inom kommunens verksamheter och i de offentliga miljöerna. Detta sker genom verksamhetsspecifika data, trygghetsresurser i fält samt kunskap om lokala förutsättningar och behov. Det trygghetsskapande arbetet stärks ytterligare med hjälp av kamerabevakning, data och information från brottsbekämpande myndigheter, räddningstjänst, näringsliv, fastighetsägare samt ansvariga för kollektivtrafik.

Sammantaget syftar denna typ av insatser till att minska risken för att utsättas för brott samt öka motståndskraften mot påverkan från olika former av kriminalitet och våld.

Uppföljning

Programmet följs upp och utvärderas under 2028. Aktiviteter kopplade till programmets målsättningar och skyddsfaktorer planeras och genomförs löpande under året och återspeglaras inom ramen för den årliga uppföljningen av kommunens arbete med social hållbarhet.

Dokumentansvarig

Biträdande kommundirektör och socialdirektör ansvarar för genomförande, uppföljning och att ta fram förslag till revidering av program för trygghet och prevention.

Bilagor

Bilaga 1 Definitioner och begrepp

Social hållbarhet handlar om att skapa förutsättningar för trygghet, jämlikhet, delaktighet och god hälsa. Det innebär att minska orättfärdiga skillnader i livsvillkor och stärka människors möjlighet att leva ett gott liv. Ett socialt hållbart samhälle kännetecknas av tillit, delaktighet och respekt för allas lika värde.

Trygghet är en subjektiv känsla av säkerhet eller osäkerhet i en viss miljö eller situation. Den formas av en kombination av personliga erfarenheter, sociala relationer, miljöns utformning och information från samhället.

Säkerhet avser den faktiska risken att utsättas för brott, ordningsstörningar eller hotfulla situationer oberoende av individens känsla eller upplevelse.

Prevention är en central utgångspunkt för förebyggande arbete, eller prevention, är att förbättra människors livsvillkor och levnadsvanor. Det handlar om att genomföra åtgärder för att främja hälsa, förebygga ohälsa och andra sociala och ekonomiska problem samt öka jämlikheten i hälsa mellan olika grupper.

Risikfaktorer innebär förhållanden som ökar sannolikheten för oönskade utfall (till exempel skolfrånvaro, våldsutsatthet, aktiv kriminalitet i närmiljön, missbruk, låg föräldranärvaro, bristande språkkunskaper, frånvaro av meningsfull sysselsättning).

Skyddsfaktorer innebär förhållanden som minskar sannolikheten för oönskade utfall och ökar motståndskraft (till exempel trygg och närvarande vuxenrelation, förskole-/skoldeltagande och goda skolresultat, organiserad fritid, språkträning/etableringsinsatser, stabil bostad/sysselsättning).

Situationell prevention syftar till att förebygga brott genom att förändra utformningen av platser eller situationer som möjliggör brott. Exempel på åtgärder är förstärkta låsanordningar, kameraövervakning och avlägsnande av stöldbegärliga objekt.

Social prevention innebär att stärka individers tillit till sin egen förmåga och deras sociala band till samhället, i syfte att främja välbefinnande och minska risken för psykisk och fysisk ohälsa, kriminalitet, våld och beroendeproblematik senare i livet. Exempel på insatser är deltagande i förskoleverksamhet, föräldraskapsstöd, ledarleda fritidsaktiviteter och uppsökande arbete.

Utsatta områden definieras av polisen som ett geografiskt avgränsat område som kännetecknas av en låg socioekonomisk status där de kriminella har en inverkan på lokalsamhället. Inverkan är snarare knuten till det sociala sammanhanget i området än att det finns en uttalad avsikt att ta makten och kontrollera lokalsamhället.

Bilaga 2 Relevant lagstiftning

Trygghets- och preventionsarbetet utgår från flera lagar som tillsammans tydliggör kommuners ansvar och möjligheter. Nedan beskrivs de lagar som tillsammans utgör en rättslig grund för kommunens planering, samverkan och genomförande av insatser och är särskilt relevanta i relation till programmets inriktning.

Socialtjänstlag (2025:400) tydliggör kommunens ansvar att arbeta förebyggande och kunskapsbaserat. Lagen lyfter vikten av tidiga insatser, samverkan och socialtjänstens roll i att motverka brott och social utsatthet.

Skollag (2010:800) anger att utbildningen ska främja trygghet, studiero och att främja elevers utveckling. Skolan är en central arena för att tidigt upptäcka risker och stärka skyddsfaktorer, vilket gör skolan viktig i trygghets- och preventionsarbetet.

Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete stärker kommuners ansvar och roll i det brottsförebyggande arbetet och innebär att kommunen ska ta fram en aktuell lägesbild av brottsligheten, besluta om åtgärder, följa upp arbetet och ha en samordningsfunktion.

Plan- och bygglag (2010:900) reglerar hur den fysiska miljön ska planeras och utformas. Genom tillämpningen av lagen har kommuner möjlighet att beakta trygghetsaspekter i planeringen av offentliga miljöer, vilket är en central del i situationell prevention.

Bilaga 3 Kopplingar till andra styrdokument eller överenskommelser

Huddinge kommuns arbete med trygghet- och prevention utgår från ett antal styrande dokument, överenskommelser och partnerskap som omsätter lagstiftningar i konkret handling. De utgör viktiga verktyg för att strukturera, samordna och följa upp arbetet i kommunen.

Mål och budget utgör en övergripande viljeinriktning och är vägledande för kommunens prioriteringar inom området under programperioden. Där betonas bland annat att förebyggande och trygghetsskapande arbete ska prioriteras genom ett tydligt strategiskt grepp.

Samverkansöverenskommelsen är ett formaliserat arbete mellan Huddinge kommun, Polismyndigheten genom Lokalpolisområde Huddinge, Södertörns brandförsvarsförbund, Kriminalvården genom Frivården Region Stockholm, Huga Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB som trädde i kraft 2025 och löper till och med 2026. Parterna upprätthåller samverkansstrukturer samt samordnar sina resurser och insatser för att förebygga brott och öka tryggheten i Huddinge. Arbetet utgår från fokusområdena trygghet i offentlig miljö, välfärdsbrott, förhindra rekrytering och underlätta avhopp samt våld i nära relationer.

Samverkan i Huddinge är en ideell förening som fungerar som ett platssamverkanspartnerskap (BID) i områdena Skogås, Flemingsberg och Vårby. Föreningen består av fastighetsägare och Huddinge kommun och samverkar med civilsamhälle och lokala aktörer med syftet att genomföra trygghets- och trivselhöjande insatser.

Bilaga 4 Arbetssätt

Hållbar trygghet och prevention uppnås genom att kontinuerligt säkerställa kompetens, kunskap om Huddingefamiljens behov och att tillsammans arbeta och kommunicera utifrån gemensam förståelse. Utifrån behov och prioriteringar kan sedan ytterligare särskilda satsningar genomföras inom ramen för trygghets- och preventionsarbetet.

Kommunens verksamheter ansvarar för att inom de nämnda fokusområdena analysera behov och ta fram aktiviteter och en tydlig plan som omfattar ansvar för genomförande och uppföljning. Aktiviteterna formuleras utifrån lokala behov och prioriteringar utifrån följande fyra perspektiv:

Kompetens

**Kunskap om
behov**

Partnerskap

**Information och
kommunikation**

Kompetens

Kommunens verksamheter ska ha förmågan att tidigt förebygga, upptäcka och agera vid misstanke om social utsatthet eller andra former av otrygghet.

Verksamheterna säkerställer att kompetens och färdigheter avseende trygghets- och preventionsområdets mål och fokusområden samt dess skydds- och riskfaktorer finns hos medarbetarna. Kommunens verksamheter håller sig uppdaterade om kunskapsläget och behovet av kompetensförsörjning. Medarbetare känner sig trygga i trygghets- och preventionsarbetets grunduppdrag i att upptäcka, våga se, våga fråga och agera när de möter individer som är utsatta.

Kunskap om behov

Med rätt kunskap om Huddingefamiljens livsvillkor och behov kan rätt insatser, i rätt tid nå de som är i störst behov. Verksamheterna ansvarar för att arbetet utgår från aktuell lagstiftning samt forskning samt områdesspecifika data. Kunskapsinsamling sker kvantitativt och kvalitativt samt i dialog med målgrupperna. Den lokala kännedomen och verksamhetsuppföljning i form av till exempel statistik används för att säkerställa att insatser har rätt effekt och fångar nya behov hos målgrupperna.

Partnerskap

Genom att arbeta tillsammans används resurser på bästa sätt så att främjande, förebyggande insatser och stöd når Huddingefamiljen i ett tidigt skede.

Information och kommunikation

Intern information och kommunikation ger medarbetare kännedom om utbud, stöd och insatser. Extern information och kommunikation till Huddinge kommuns invånare ger Huddingefamiljen tillgång till det utbud och stöd som erbjuds.